

6th ਜਮਾਤ (ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਰੀਰਿਕ ਸਿੱਖਿਆ)

ਪਾਠ-6 ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ

(ਅਭਿਆਸੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਉੱਤਰ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਕੋਮੀ ਝੰਡੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰੰਗ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦਸੋ?

ਉੱਤਰ— ਹਰ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਝੰਡਾ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੰਗ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਝੰਡੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਰੰਗ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਮੀ ਝੰਡੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰੰਗ ਹਨ-1. ਕੇਸਰੀ ਰੰਗ, 2 ਸਫ਼ੈਦ ਰੰਗ, 3. ਹਰਾ ਰੰਗ। ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ-ਹਰ ਇੱਕ ਰੰਗ ਆਪਣੀ ਖਾਸ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

1. ਕੇਸਰੀ ਰੰਗ- ਕੇਸਰੀ ਰੰਗ ਅੱਗ ਤੋਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਅੱਗ ਦੇ ਦੋ ਗੁਣ ਹਨ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇਣਾ ਤੇ ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਸਰੀ ਰੰਗ ਵੀਰਤਾ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਦੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਾਈ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੰਗ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

2. ਸਫ਼ੈਦ ਰੰਗ— ਇਹ ਚੰਗਿਆਈ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਇਹਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਬੁਰਾਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਰੰਗ ਉੱਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਚੱਕਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਉਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

3. ਹਰਾ ਰੰਗ—ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਭੂਮੀ ਉਪਜਾਊ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖੇਤ ਹਰੇ ਭਰੇ ਲਹਿਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਕੇ ਅਮੀਰ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੈ।

ਚੱਕਰ— ਸਫੈਦ ਰੰਗ ਦੀ ਪੱਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗੂੜ੍ਹੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਚੱਕਰ ਹੈ। ਇਹ ਚੱਕਰ ਸਾਨੂੰ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡਾ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਉੱਚੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਯਾਦ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਕੌਮੀ ਝੰਡੇ ਦੇ ਆਕਾਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ?

ਉੱਤਰ— ਕੌਮੀ ਝੰਡੇ ਦਾ ਆਕਾਰ— ਕੌਮੀ ਝੰਡੇ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੇ ਚੌੜਾਈ 3 : 2 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜ ਅਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ—

6.40 ਮੀਟਰ x 4.27 ਮੀਟਰ (21 ਫੁੱਟ × 14 ਫੁੱਟ)

3.66 ਮੀਟਰ x 2.44 ਮੀਟਰ (12 ਫੁੱਟ × 8 ਫੁੱਟ)

1.83 ਮੀਟਰ × 1.22 ਮੀਟਰ (6 ਫੁੱਟ × 4 ਫੁੱਟ)

ਆਮ ਲਹਿਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਠੀਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

90 ਸੈ.ਮੀ. × 60 ਸੈ.ਮੀ. (3 ਫੁੱਟ × 2 ਫੁੱਟ)

23 ਸੈ.ਮੀ. x 15 ਸੈ.ਮੀ. (9 ਇੰਚ × 6 ਇੰਚ) (ਮੋਟਰਕਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਠੀਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਕੌਣ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ— ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਵਸਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—

1. ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ-26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਭ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਇਹ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।

2. ਕੌਮੀ ਹਫ਼ਤਾ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ— ਇਹ ਕੌਮੀ ਹਫ਼ਤਾ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ-15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੇ ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਨ ਸਭ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਇਹ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

4. ਕੋਮੀ ਸੰਮੇਲਨ ਸਮੇਂ।

5. 2 ਅਕਤੂਬਰ-ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਤੇ ।

6. ਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਂਤ ਆਪਣਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਦ ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

7. ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖੇਡ ਸਥਾਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਝੰਡਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਵੀ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

8. ਇਹ ਝੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ, ਰਾਜ ਸਭਾ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦਿ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ, ਮੰਡਲ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਵੀ ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ— ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਕੇਸਰੀ ਰੰਗ ਉੱਪਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਤੇਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਪੱਤੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਯਤ ਥਾਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਝੰਡੇ ਦੀ ਡੇਰੀ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਇੱਕ ਪਾਸਿਓਂ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਝੰਡਾ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲਹਿਰਾਉਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ- 1 ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਸਮੇਂ ਕੇਸਰੀ ਰੰਗ ਉੱਪਰ ਵਾਲੇ ਬਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

2. ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਉੱਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਦੂਸਰੀ ਸਜਾਵਟ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3. ਜਲਸਿਆਂ ਤੇ ਉਤਸਵਾਂ ਵੇਲੇ ਝੰਡਾ ਮੰਚ ਦੇ ਅੱਗੇ ਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

4. ਜਲੂਸ ਵੇਲੇ ਝੰਡਾ ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5. ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣਾ ਤੇ ਸੂਰਜ ਛਿਪਣ ਵੇਲੇ ਉਤਾਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

6. ਝੰਡਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਤਾਰਨਾ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

7. ਇੱਕ ਪੇਲ ਤੇ ਇਸ ਝੰਡੇ ਨਾਲ ਦੂਸਰਾ ਝੰਡਾ ਨਹੀਂ ਲਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।
8. ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਲਾਮੀ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਝੰਡਾ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਝੁਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।
9. ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਤੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਪੱਤੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸੋਹਣਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ।
10. ਝੰਡਾ ਜਮੀਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਛੂਹਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਡਿੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।
11. ਜੇ ਕਿਸੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਮੀ ਝੰਡਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।
12. ਝੰਡਾ ਜੇ ਫਿੱਕਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲਹਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਜਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
13. ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਅੱਧਾ ਉਚਾਈ ਤੱਕ ਲਿਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਝੰਡਾ, ਜੋ ਰੋਜ਼ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਦੇਹ ਪਈ ਹੋਵੇ ਉੱਥੇ ਵੀ ਅੱਧਾ ਉਚਾਈ ਤੱਕ ਲਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
14. ਇਸ ਝੰਡੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਯੂ.ਐੱਨ.ਓ. ਦਾ ਹੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਢੁੱਕਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਖ਼ਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ।

(ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਗਵਰਨਰ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ)

(ੳ) 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਤੇ ਲਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ਅ) 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਪੱਥ ਤੇ ਲਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ— (ੳ) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, (ਅ) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ।